

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ
СИТУАЦІЙ**

**ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ З ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо організації вивчення англійської
мови персоналом ДСНС України**

Розглянуто та схвалено на
засіданні

Вченої ради Інституту державного
управління та наукових досліджень
з цивільного захисту

«27» лютого 2024 року
протокол № 2

Київ 2024

Методичні рекомендації

щодо організації вивчення англійської мови та мовної атестації

Приєднання України до Програми НАТО «Партнерство розширених можливостей», поглиблення співпраці в галузі безпеки, завдання забезпечення взаємосумісності структурних підрозділів ДСНС України з відповідними структурами цивільного захисту європейських країн, країн-членів і партнерів НАТО, національна політика щодо розвитку англійської мови в Україні актуалізують питання вивчення англійської мови працівниками ДСНС.

Спільні дії рятувальників різних країн щодо зменшення рівнів ризиків від надзвичайних ситуацій та реагування на них у разі їх виникнення потребують високого професіоналізму, компетентності та обов'язкового знання англійської мови як мови міжнародного спілкування. У цьому контексті важливим є досягнення фахівцями-рятувальниками достатнього рівня володіння англійською мовою, що дозволяє успішно вирішувати складні професійні завдання щодо попередження надзвичайних ситуацій та оперативного реагування на них.

Першочерговим завданням з вивчення англійської мови фахівцями ДСНС вбачається постійна підтримка внутрішньої мотивації вчити англійську мову, що досягається шляхом вибору оптимальної форми організації навчання – очної, дистанційної, змішаної з залученням інтерактивних методів і засобів навчання, різноманітних інтернет ресурсів – інтерактивних навчальних онлайн платформ, онлайн словників, платформ зі штучним інтелектом тощо; організації самостійної роботи для самоосвіти та самовдосконалення. Важливим чинником є стимулювання особового складу ДСНС до всіх можливих форм інформальної освіти та вдосконалення механізму кадрового менеджменту підготовлених в мовному аспекті працівників.

Вивчення працівниками ДСНС англійської мови має бути спрямовано на досягнення щонайменшого рівня володіння англійською мовою, визначеного як стандартизований мовленнєвий рівень СМР 2 (Функціональний) за мовним

стандартом НАТО STANAG 6001. Постійне системне удосконалення набутих мовленнєвих навичок та вмінь дозволить фахівцям успішно використовувати англійську мову у професійній діяльності, а ДСНС поступово наблизитись до виконання Цілей партнерства Україна-НАТО G1200 «Мовні вимоги».

Під рівнем володіння іноземною мовою розуміється сукупність мовних знань, мовленнєвих навичок, вмінь та компетенцій, що визначає здатність працівника ДСНС до практичного використання мови. Цей рівень оцінюється за шкалою стандартизованих мовленнєвих рівнів, які відповідають рівням мовленнєвої компетенції за мовним стандартом НАТО STANAG 6001. Мовленнєва компетенція визначається за шістьма рівнями від 0 до 5: рівень 0 - Відсутність практичного вміння; рівень 1 – Вживання; рівень 2 – Функціональний; рівень 3 – Професійний; рівень 4 – Експертний; рівень 5 - Досконалий/Рівень високоосвіченого носія мови.

Стандартизований мовленнєвий рівень (СМР) є оцінкою мовленнєвої компетенції особи з одного з видів мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, читання або письма, за шкалою СМР, яка включає такі рівні: СМР 0, СМР 0+, СМР 1, СМР 1+, СМР 2, СМР 2+, СМР 3, СМР 3+, СМР 4, СМР 4+; СМР 5.

Оскільки багато освітніх організацій в Україні надають послуги з навчання англійської мови та атестації мовних знань згідно з Європейським мовним портфоліо (CEFR, Загальноєвропейські компетенції володіння іноземною мовою), працівник ДСНС може пройти навчання та визначити рівень володіння англійською мовою за цією системою. Відповідно до Наказу ДСНС від 11 січня 2024 року №30, посадові особи апарату ДСНС, головних управлінь ДСНС України в областях та м. Києві, підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту центрального підпорядкування, закладів освіти, підприємств, установ і організацій системи ДСНС повинні володіти англійською мовою на рівні B1 і вище відповідно до CEFR (або еквівалент). Система CEFR має шість рівнів:

A/Базовий: A1 – Beginner (Початковий), A2 – Elementary (Нижче середнього);

B/Середній: B1 – Intermediate (Середній), B2 – Upper-Intermediate (Вище середнього);

C/Просунутий: C1 – Advanced (Просунутий), C2 — Proficient (Досконалий).

Співвідношення рівнів за Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти (CEFR) та стандартизованих мовленнєвих рівнів мовного стандарту НАТО STANAG 6001 наведено в Таблиці (джерело: Додаток 2, документ Міністерства оборони України № 1524/з/84 від 08.08.2019 «Основні засади мовної підготовки особового складу у системі Міністерства оборони України»).

Рівні мовленнєвої компетенції за Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти (CEFR)	Рівні мовленнєвої компетенції за мовним стандартом NATO STANAG 6001
A1	0, 0+
A2	1, 1+
B1	1+, 2
B2	2, 2+
C1	2+, 3
C2	3+, 4

Працівникам, що вирішили пройти тестування та визначити рівень володіння англійською мовою за системою CEFR, рекомендовано попередньо пройти навчальний курс англійської мови за відповідним рівнем в обраних навчальних агенціях, які в організації навчання та тестування орієнтуються на Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти (CEFR), а також курс з підготовки до проходження тестування (атестації мовних знань).

Якщо працівник ДСНС бажає визначити рівень володіння англійською мовою за системою оцінювання, розробленою з урахуванням мовного стандарту NATO STANAG 6001, необхідно звернутись до Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту (ІДУ НД ЦЗ), м. Київ. Сертифіковані тестологи Центру тестування ІДУ НД ЦЗ проводять оцінювання рівня володіння англійською мовою працівників ДСНС за чотирма видами мовленнєвої діяльності. За результатами тестування надається довідка з описом стандартизованого

мовленнєвого профілю (СМП) протестованої особи, що є розгорнутою оцінкою рівня володіння іноземною мовою з чотирма показниками СМР (визначається рівень мовленнєвої компетенції за чотирма видами мовленнєвої діяльності, записаних у такій послідовності: аудіювання, говоріння, читання, письмо).

В ІДУ НД ЦЗ також організовано курси англійської мови для фахівців ДСНС з урахуванням дескрипторів мовного стандарту НАТО STANAG 6001. Іншомовна підготовка орієнтована на вимоги замовника – ДСНС і забезпечує конкретні лінгвістичні потреби різних категорій фахівців. Навчання фахівців проводиться за вечірньою формою в межах програми підвищення кваліфікації осіб, яким за посадою або функціональними обов'язками потрібно володіти англійською мовою на рівні, визначеному наказами ДСНС України. Основним методичним підходом до вивчення слухачами англійської мови на курсах є комунікативний. Тривалість курсу за одним рівнем підготовки – 37 тижнів (один навчальний рік). Метою навчання на курсах є забезпечення готовності фахівців ДСНС до володіння (спілкування) англійською мовою на рівні, достатньому для виконання службових завдань, а також для участі у спільних з персоналом інших країн заходах (міжнародних рятувальних операціях, в навчанні на фахових курсах чи тренінгах за кордоном, міжнародних навчаннях тощо).

Якщо працівник ДСНС вирішує самостійно вчити англійську мову, пропонується перелік рекомендованих навчальних онлайн платформ та інших інтернет-ресурсів (Додаток 1), що допоможуть кожному фахівцю зорієнтуватись у виборі навчального курсу з англійської мови відповідного рівня, а також навчальних матеріалів для самостійної роботи з метою удосконалення набутих знань.

Для підвищення рівня володіння англійською мовою за професійним спрямуванням, працівникам ДСНС пропонується практичний посібник з розвитку навичок читання та розширення словникового запасу (Додаток 2). Практичний посібник складено для самостійної роботи слухачів курсів англійської мови в ІДУНДЦЗ, а також цей посібник може бути використаний всіма бажаючими удосконалити рівень володіння англійською мовою.